



education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

KREITI 12

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE
EXAMINATION**

**SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)
LEPHEPHE LA PELE (P1)**

**MOHLALA WA LEPHEPHE LA TLHAHLOBO]
EXAMPLAR 2008**

NAKO: 2 DIIRI

MEPUTSO: 80

MEMORANTAMO wa go swaya karolo ya A, B LE C.

KAROLO YA A

TEKATLHAOLOGANYO

POTŠIŠO 1

- 1.1.1 Ka ditsela tša go fapana: go rekelana maloba, dimonamonane le dikarata /
Ka go ya mafelong a go jela gomme ba ja mmogo. (1)
- 1.1.2 Le thomile Roma ka maikemišetšo a go fediša maratwana a bofora
Bakristeng ba bafsa. (1)
- 1.1.3 Ka Lupercalia go na le go dira dihlabelo ka dipudi le dimpša / thaloko ya
Lupercalia mola ka letšatši la baratani, baratani ba laetšana maikutlo a bona
ka go rekelana dimpho. (2)
- 1.1.4 Gore batho ba keteke letšatši le ba kwešiša tlholego ya lona. (1)
- 1.1.5 Ke dikgopolelo - mongwadi o tšweletša maikutlo a batho ba bangwe ka
letšatši le. (2)
- 1.1.6 Balekwa ba tla tšweletša maikutlo a bona a go fapana. (2)
Mohlala: Bangwe ba ka thabela kamano ye gomme ba le keteka mola
bangwe ba ka se kgahlwe ke kamano ye gomme ba lesa go le keteka.
- 1.1.7 Balekwa ba tla laetša mekgwa ya go fapana yeo ba ketekago letšatši le ka
gona. (2)
Mohlala : Ka go apara diaparo tša mmala wa lerato e lego bošweu le
bohwiwidu/ go ya go robala mafelong a go ithabiša.
- 1.1.8 Dikgwebo tše dingwe di rekelwa kudu ka latšatši le / Letšatši le le godiša
dikgwebo tša bona. (2)
- 1.1.9 Balekwa ba tla fa dikakanyo tša bona mabapi le kgopolo ye. (2)
Mohlala : Ba go kwana le kgopolo ye ba ka fahlela ka gore re tla ba le nako
ye ntši (lešatši ka moka) go keteka letšatši le.
Ba go se kwane le kgopolo ye ba ka fahlela ka gore ditiragalo ke tše ntši, ge
di ka ba le matšatši ka moka matšatši a gona ya ba maikhutšo, matšatši a
mošomo e tla ba a manyane..

[15]

1.2

- 1.2.1 Go fahlošana mabapi le kgatelopele ntweng kgahlanong le kgatelelo / Tšhomišano ntweng ya tokologo. (1)
- 1.2.2 Yunibesithi ya Motlalekganya. (1)
- 1.2.3 Tau tša hloka seboka, di šitwa ke nare e hlotša.
Batho bao ba sa šomego mmogo ba palelwa le ke dilo tše boleta. (2)
- 1.2.4 Go ntšhiwa tseleng ya katanelo ya tokologo / Go hlokomela maele ao ba a fiwago ke mekgatlo ye mengwe. (1)
- 1.2.5 Go thopa dipelo /maikutlo / šedi ya batheeletši. (2)
- 1.2.6 Ba gate gabotse gobane ge ba ka se dire bjalo ba tla otlwa. (1)
- 1.2.7 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana.
Mohlala: Ee , ke baetapele ba ka moso
Aowa, ga ba na kabelo mo go ekonomi. (2)
- 1.2.8 Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša go fapana. Mohlala:
Ba šome ka maatla, ditiro tša bona e be mohlala go baithuti.
Ba latele dikeletšo tša go agiša
Ba šomišane le ba taolo / balaodi ba diyunibesithi (1)
- 1.2.9 Ee , polelo ya gagwe e be e kgahla / kwešišwa ke batlakopanong/
Mongwadi o re ke polelo yeo e bego e le dipelong le megopolong ya batlakopanong. (2)
- 1.2.10 Dikarabo tša balekwa di tla fapana go ya ka boikgopolelo bja bona.
Aowa
Kagolefsa ga e gona gobane baithuti ba sa tlaišega dithutong
Baithuti ba sa gapeletšwa go latela dithuto tša go ba dira banyaki ba mošomo.
Baithuti babaso ba sa šoma ntle le ba Makgowa (mehlobo ye mengwe)
Ee
Baithuti ba bolela dingongorego tša bona ka tokologo.
Baithuti ba basetsana ba fiwa boetapele. (2)

[15]

[30]

KAROLO B

POTŠIŠO 2

Kakaretšo e akaretše dintlha tše di latelago:

- Mapito o šia go yo fa polelo ka Sekgowa sekolong.
- O ikwa a sa kgone go bolela sekgowa ka ge a hlokile monyetla wa go ithuta go bolela sekgowa.
- Mmagwe o lekile go mo hlohleletša ka go mo laetša ka mo a itekago.
- Ge go fihla nako ya gagwe ya go bolela letšhogo la gagwe le ile la golela godimo.
- Polelong ya gagwe o hlalošitše mabaka a go mo palediša go bolela.
- Mafelelong moahlodimogolo a laetša go kwešiša bothata bja gagwe..
- Molekwa a ngwale ka motho wa boraro.
- Tšhomišo ya methaladi go ya ka taelo le boithlamelo

(10)

[10]

KAROLO C

POTŠIŠO 3

- 3.1.1 Kadimo ya tšhelete. (1)
- 3.1.2 Batho ba na le tlhaelelo ya mašelang go ya ka dinyakwa tša bona / Borakgwebo ba mohuta wo ba jabetša batho ka gore re tla le adima tšhelete / Kgwebo tša mohuta wo di hwetša tswalo ye ntši. Mohlala: 10 %. (2)
- 3.1.3 Taetšo ya tshepišo ya gore o tla hwetša tšhelete (2)
- 3.1.4 Go goga šedi le kgahlego ya batho. (1)
- 3.1.5. Dikarabo tša balekwa di tla fapana (2)
Mohlala:- Ba bangwe ba tla re papatšo ya A ka gore ga e dire dinyakišišo le ba Biro ya krediti.
Ba bangwe ba tla re papatšo ya B ka gore e fa tšhelete ye ntši,
R100 000
- 3.1.6. Maikutlo a balekwa a tla fapana go ya ka dikgopolo tša bona. (2)
Mohlala: Motho ge a tlwaetše go adima tšhelete mafelong a mohuta wo, ga a sa kgona go ikemela go phethagatša dinyakwa tša gagwe, o phela ka go adima.

[10]

POTŠIŠO 4

- 4.1.1 Sefoa le sefofu (2)
Balekwa ba tla laetša maikutlo a go fapana
Mohlala : Go ba kwela bohloko ka ge ba se ba itekanela / ba sa swane le batho ba bangwe.
- 4.1.2 "Ba nagana gore ka gore ke sefoa ebile ke sefofu, ke swanetše go ba setlaela" (2)
Lefoko le le tšweletša ka mo Mantefo a ikwago ka gona (maikutlo)
- 4.1.3 Modirišogore- o bonala ka tšhomišo ya lekopanyi gore. (2)
- 4.1.4 Mantefo yo a belegwego e se sefoa ebile e se sefofu. (1)
- 4.1.5. Le šomišitšwe go laetša lephethi/ tiro e phethilwe. (1)
- 4.1.6 Sehlalefi (2)
Balekwa ba tla tšweletša mafokonolo a go fapana.
Mohlala: Lefoko le laetše: sediri, tiro le sedirwa.
- 4.1.7 Ntlhalefetša - Le laetša gore modiro o dirwa ke yo mongwe gomme wa wela godimo ga sedirwa. (2)

[12]

4.2

- 4.2.1 Ngwana yo a sa llogo o hwela tharing. Se šomišitšwe go laetša bohlokwa bja go bolela ge o na le mathata gore o thušege. (2)
- 4.2.2
- Yo a tsebago/
 - O mo tshepago - ka gore go šomišitšwe lediri go hlaola
- (2)
- 4.2.3 Go laetša kganetšo. (1)
- 4.2.4 Tshwenywa / hlakišwa (2)
Baithuti ba tla hlama mafoko a bona.
Mohlala : Go hlakišwa ke ba geno go bohloko.
- 4.2.5 Itshepe! (2)
Se itshepe
- 4.2.6 Lehlaodi la sebopego / seemo. (1)

[10]

POTŠIŠO 5

- 5.1.1 Ya go šupa go kgona / go ba le mabjoko/ bohlale (2)
ya go šupa taba ye go bolelwago ka yona/ taba kgolo.
Ya go šupa bolwetši
(Kgetha tše pedi)
- 5.1.2 Mohumagadi. (2)
Mohumagadi Ramaesela ke modirelaleago tikologong ya gešo
- 5.2
- 5.2.1. Ge re **fi**hla ba re boditše **gore** moletlo ke gona o thoma. **Mosima** o be a le (4)
botse **bjalo** ka lengeloi.

(10)**KAROLO YA C: /40/****PALOMOKA YA TLHAHLOBO: /80/**